

კლიმატის ცვლილება და სოფლის მეურნეობა - ურთიერთგავლენა, არსებული მდგომარეობა და გავლენის შერბილების გზები

ელენე შატბერაშვილი
ასოციაცია „ელკანა“

პროგრამა: საქართველოს რეგიონებში კლიმატის ცვლილებისადმი ადაპტაციისა და
ზემოქმედების შერბილების ზომების ინსტიტუციონალიზაცია
კატრეთი, 12-14 აპრილი 2014

შინაარსი

- 1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე
- 2. სოფლის მეურნეობის გავლენა კლიმატის ცვლილებაზე
- 3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა
- 4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა
- 5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე

როდესაც ლაპარაკია კლიმატის ცვლილებების გავლენაზე სოფლის მეურნეობის სექტორში, მთავარი რისკები უკავშირდება

გლობალურ სასურსათო უსაფრთხოებას
ანუ

ყველა ადამიანის მუდმივ ფიზიკურ და ეკონომიკურ მისაწვდომობას

საკმარის, უვნებელ და მრავალფეროვან სურსათთან

რაც აუცილებელია მათი აქტიური და ჯანმრთელი ცხოვრებისათვის

გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაცია (FAO)

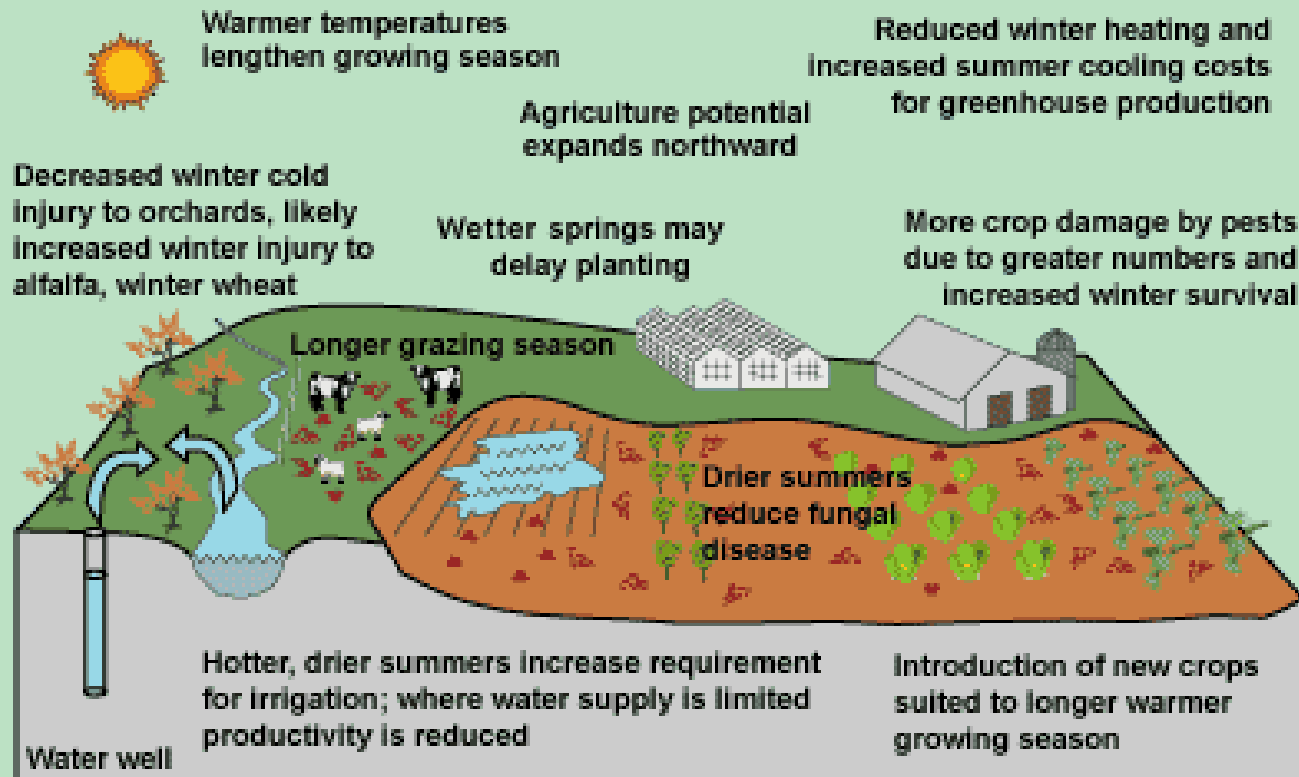
1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე

კლიმატის ცვლილებების შედეგების გამომთვლელი მოდელების პრობლემები:

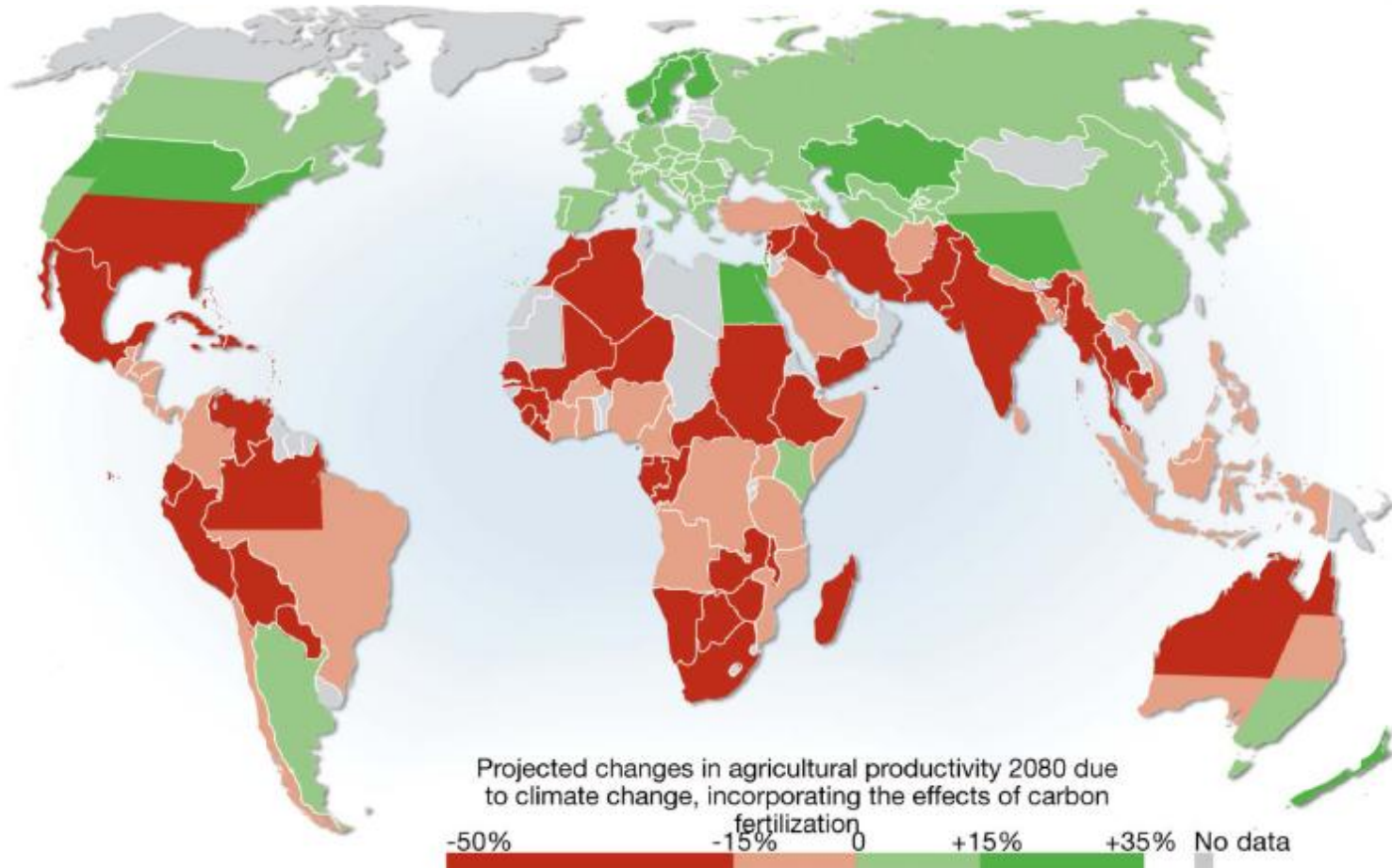
- საკვების ფასი ასახავს ბაზრის თანამედროვე მდგომარეობას – ამჟამად საკვები საკმარისია, მომავალში მდგომარეობა დამოკიდებული იქნება მოსახლეობის ზრდისა და პროდუქტიულობის ზრდის კორელაციაზე;
- მოდელები სათანადოდ ვერ აფასებენ მავნებლების, მიწის ნაყოფიერების ამალლებისა და სხვა ეფექტებს;
- მოდელები ვერ ასახავენ გარდამავალი პერიოდისა და ინფრასტრუქტურის გადაწყობის ხარჯებს;
- სათანადოდ ვერ აფასებენ რეგიონალურ ეფექტებს.

1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე

Impacts of climate change on agriculture

1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე

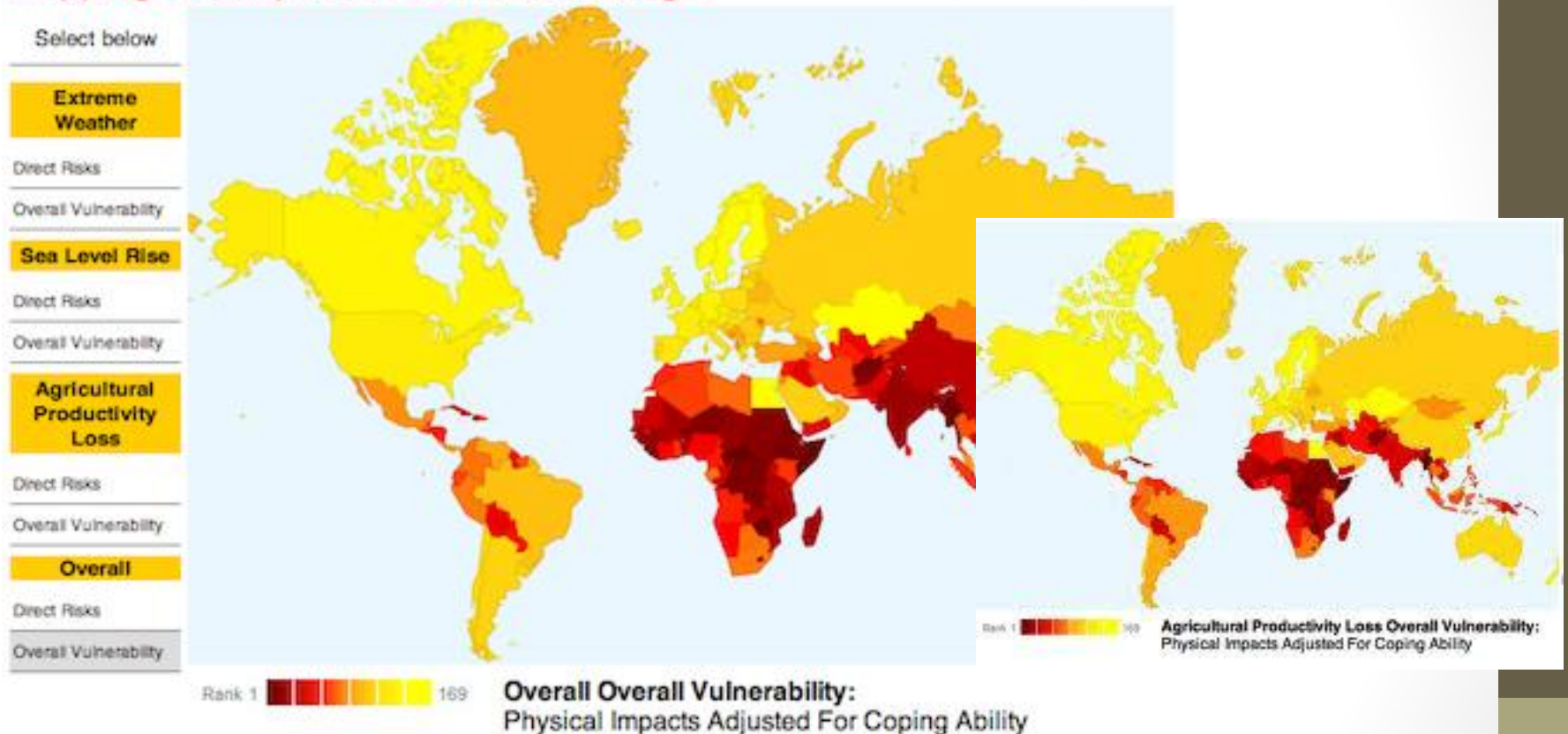
1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე

Soil degradation²

1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე

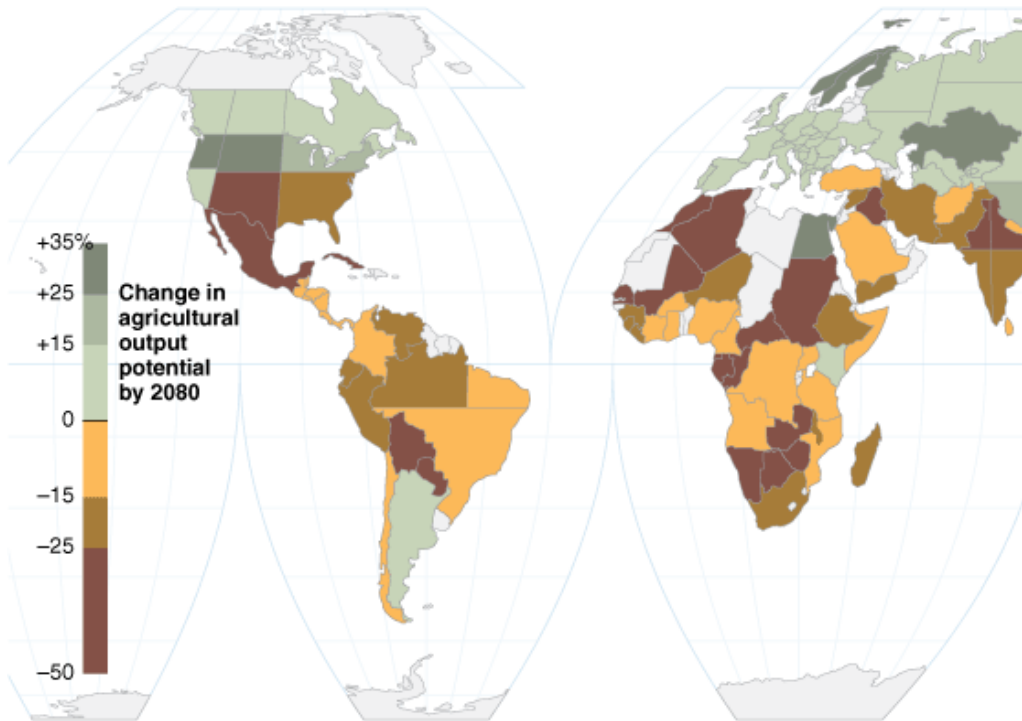
Mapping the Impacts of Climate Change

1. კლიმატის ცვლილების გავლენა სოფლის მეურნეობაზე

Farming in a Warmer World

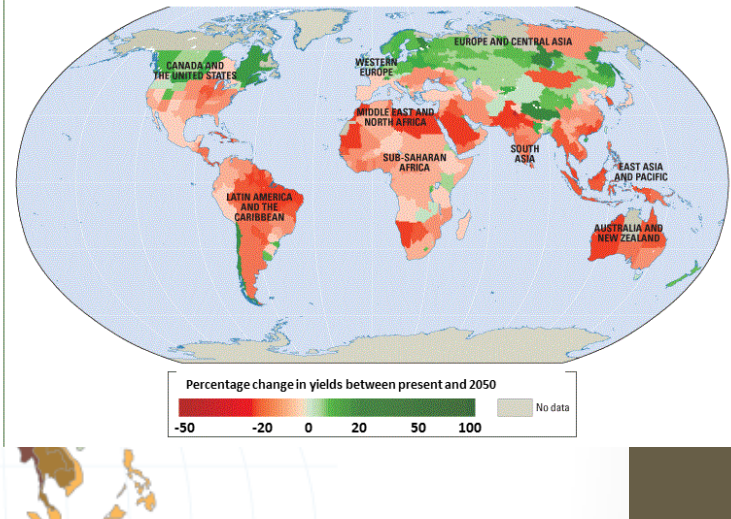
Crop forecasts show that some countries farther from the Equator could benefit from a warm world, but many would be worse off by 2080 if global warming were to proceed unchecked. Long-range forecasting is a synthesis of available forecasts by country or region.

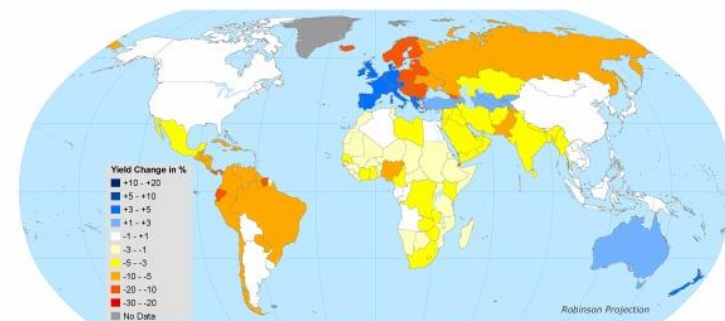
Note: These figures assume that crops grow faster because of higher levels of carbon dioxide in the air. actual effects of global warming could be worse than shown here, because the benefits of extra carbon lack proper rainfall, proper soil and clean air.

Source: "Global Warming and Agriculture: Impact Estimates by Country," by William R. Cline, Peterson II

Climate change will depress agricultural yields in most countries in 2050, given current agricultural practices and crop varieties. World Bank 2008

Effects of Climate Change on Global Food Production

Projected Wheat Yield Change in %
1970-2000 Baseline to 2050, SRES B2B Scenario

World Bank
© 2008 The World Bank
Washington, DC
www.worldbank.org

This map is for illustrative purposes and does not imply the expression of any opinion on the part of the authors, CBO, or their sponsors concerning the legal status of any country or territory or concerning the delimitation of frontiers.

This document is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike license
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.0/

2. სოფლის მეურნეობის გავლენა კლიმატის ცვლილებაზე

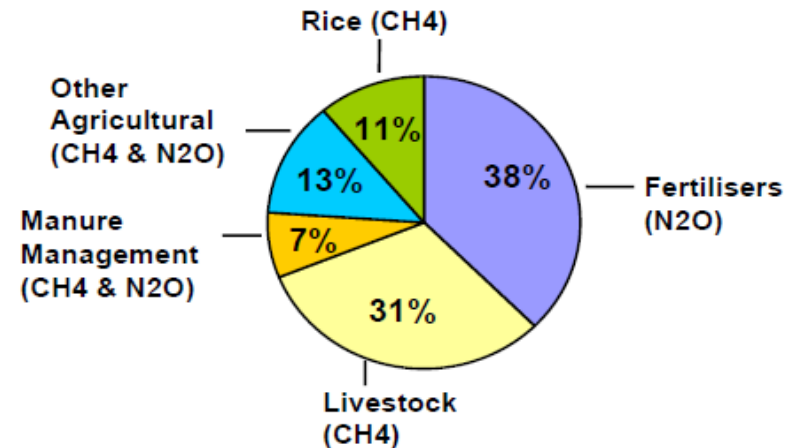
- სოფლის მეურნეობა პასუხისმგებელია ადამიანის საქმიანობით გამოწვეული მავნე გამოფრქვევის 30%
- ნაშხიროჟანგის ატმოსფეროდან ამოღების ერთადერთ საშუალებად ფოტოსინთეზი რჩება
- შესაბამისად - ყველანაირი მცდელობა სოფლის მეურნეობის პოლიტიკის რეფორმირების გვერდის ავლით მოხდეს კლიმატის ცვლილებებთან ბრძოლა, უნაყოფო იქნება.

2. სოფლის მეურნეობის გავლენა კლიმატის ცვლილებაზე

გამოფრქვევის ძირითადი წყაროებია:

- სინთეზური სასუქების გამოყენება;
- შინაური ცხოველების ეთერული ფერმენტაცია;
- ნაკელის მართვა
- სხვ.

ზოგადად, მეცხოველეობასთან დაკავშირებული ნახშიროჟანგისა და მეთანის გამოფრქვევა ადამიანის მოქმედებით გამოწვეული გამოფრქვევების 14.5% შეადგენს, მეტს - ვიდრე სატრანსპორტო სექტორი;

2. სოფლის მეურნეობის გავლენა კლიმატის ცვლილებაზე

IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) მე-4 შეფასების ანგარშის თანახმად

- სოფლის მეურნეობას აქვს პოტენციური 4-4.3 მილიარდი ტონით შეამციროს ნახშიროჟანგის დიოქსიდის გამოფრქვევა 2030 წელისათვის, თუ გამოფრქვევების შემცირებისათვის ტონაზე 100\$ დაიხარჯება
- ამ პოტენციის **89% ნიადაგის ნახშიროჟანგის შემცირებაში** მოდის სახნავ-სათესი და საძოვარი ფართობების მენეჯმენტის გაუმჯობესებაზე, დეგრადირებული ნიადაგების აღდგენაზე, ბიოენერჯიასა და წყლის უკეთეს მენეჯმენტზე;
- მეცხოველოებაში გამოფრქვევის შემცირება შესაძლებელია როტაციული ძოვების სისტემების, ორგანული სასუქის მენეჯმენტის, მეთანის შეკავებით - ბიოგაზის წარმოებით, გაუმჯობესებული საკვებისა და საკვებდანამატების მეშვეობით.

• .

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

- საქართველოში არსებული 800 000-მდე მეურნეობის 98% საოჯახო მეურნეობაა
- საქართველოში ძალიან მაღალია შინმონეული სურსათის მოხმარება სოფლებში - 53%, მცირე ქალაქებში - 25%, მთაში საშუალოდ - 51%, ბარში - 31%
- სიღარიბის ზღვარს ქვემოთ მყოფი მოსახლეობის პროცენტული მაჩვენებელი სოფლად დაახლოებით 1/3-ით მაღალია ქალაქის ანალოგიურ მაჩვენებელზე

თუმცა

- სოფლად სურსათზე მისაწვდომობა უფრო მაღალია ვიდრე ქალაქში (13%-ით მეტია მოხმარებული კალორიების რაოდენობა)
- სოფლად მიწის სიმცირე უფრო სიღარიბის განმაპირობებელი ფაქტორია ვიდრე სურსათის ნაკლებობისა

სასურსათო უსაფრთხოების თვალსაზრისით განსაკუთრებით მაღალი რისკის ჯგუფებში შედიან: მეურნეობები, რომლებსაც აქვთ 0.5 ჰა-ზე ნაკლები მიწის ფართობი და მაღალმთიანი რეგიონების მაცხოვრებლები

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

- სასურსათო უსაფრთხოება (ფასები, სოციალური ფონი);
- სურსათის უვნებლობა (საზ. ჯანმრთელობა);
- მოსახლეობის დამოკიდებულება სოფლის მეურნეობიდან მიღებულ შემოსავლებზე, მათ შორის: სასაზღვრო აგროარული რეგიონები (შიდა მიგრაციული პროცესები);
- კულტურული მემკვიდრეობა: რურარული ლანდშაფტები, აგრობიომრავალფეროვნება, ტრადიციები (სოფლის ტურიზმი).

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

კლიმატის ცვლილებების ნეგატიური გავლენა საქართველოს სოფლის მეურნეობაზე:

- მშრალი რეგიონების არეალის ზრდა;
- ნიადაგის დამლაშების პროცესების გააქტიურება;
- ნიადაგის ორგანული მასის სწრაფი მინერალიზაცია და დეგრადაცია;
- ტენიანობის დაწევასთან დაკავშირებული ყინვების ინტენსივობებისა და სიხშირის ზრდა;
- მავნებელ-დაავადებების გავრცელებისათვის ხელშემწყობი პირობების შექმნა ზამთარში ტემპერატურის ზრდის გამო;
- ეროზიული პროცესების გააქტიურება ზოგიერთ ტენიან რეგიონში ნალექების ზრდის გამო.

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

კლიმატის ცვლილებების ნეგატიური გავლენა საქართველოს სოფლის მეურნეობაზე:

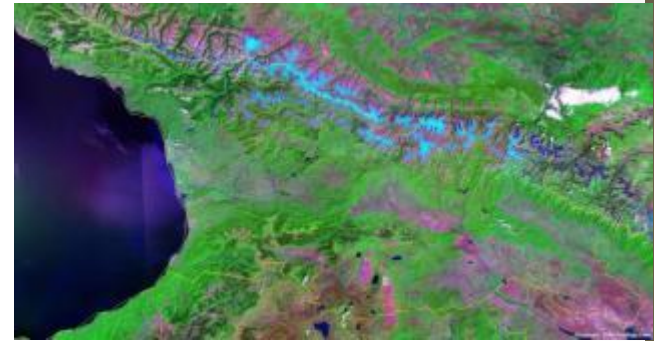
- აღმოსავლეთ საქართველოში კლიმატის ცვლილების მიმართ მგრძობიარე არის კულტურების უმეტესობა (ხორბალი, მზესუმზირა, ბოსტნეული, სიმინდი)
- სამხრეთ საქართველოში - კარტოფილი
- დასავლეთ საქართველოში გავრცელებული კულტურები ნაკლებად მგრძობიარეა კლიმატის ცვლილებების მიმართ (ჩაი, ციტრუსი, ვაზი, სიმინდი)

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

საქართველოს სათბურის გაზების გამოტრქვევის 25.5% სოფლის მეურნეობაზე მოდის

გამოტრქვევის წყაროები:

- შინაური ცხოველების ეთერული ფერმენტაცია;
- ნაკელის მართვა
- სასოფლო-სამეურნეო ნიადაგები (42%)
- სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების დაწვა.

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

- მიწის ეროზია: ქარსაფარი ზოლების განადგურება, ჩარეცხვა, დამჟავიანება, დამჭაშება
- ბარში გახშირდა გვალვა, ხოლო მთაში ნალექი
- შეიცვალა აგროვადები
- დამოკლდა სავეგეტაციო პერიოდი, შეიცვალა კულტურების ადაპტრებულობა ზონების მიხედვით
- გამრავლდა მავნებელ-დაავადებები, გაგრძელდა მათი გამრავლების პერიოდები, გაჩნდა ახალი ვირუსები, მღრღნელები

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

რა მეთოდები არსებობს კლიმატის მავნე გავლენების შესარბილებლად და გამოფრქვევის შემცირებისათვის?

- აზოტშემცველი სასუქების გამოყენების შემცირება;
- სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების დაწვის შეჩერება;
- ეროზიის პრევენცია;
- მრავალწლიანი კულტურების შერევა ერთწლიან კულტურებთან;
- ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვა: სერტიფიცირების სისტემების შემოღება, გადასახადები კლიმატის მომსახურებისათვის და სხვ.
- მეცხოველეობის პრაქტიკის გაუმჯობესება - ცხოველთა კვების სისტემების და ნაკვლის მართვის პრაქტიკის გაუმჯობესება მეთანის გაზების გამოფრქვევის შემცირების მიზნით

3. კლიმატის ცვლილება და საქართველოს სოფლის მეურნეობა

რა მეთოდები არსებობს კლიმატის მავნე გავლენების შესარბილებლად და გამოფრქვევის შემცირებისათვის?

- **ნიადაგში აზოტის დაფიქსირება** ორგანული მასის ფორმირების გზით, რაც ისეთი მეთოდების გამოყენებით მიიღწევა, როგორც არის მოხვნის გარეშე თესვა, მულჩირება, თესლბრუნვა და კულტურათა მონაცვლეობა.
- **საკვები ნივთიერებებისა და და წყლის კარგვის შემცირება**, დიდი რაოდენობით ორგანული მასის შენარჩუნებით და ნიადაგების უფრო მდგრადობის გაზრდით წყალმოვარდნების, გვალვებისა და მიწის დეგრადაციისადმი.
- **სახეობების მრავალფეროვნების შენარჩუნება** და მათი რეზისტენტობას გაზრდა მავნებელ-დაავადებებისადმი. მრავალფეროვანი მეურნეობები/კულტურათა მონაცვლეობა ეხმარება ფერმერებს ადვილად გაუმკლავდნენ კლიმატის ცვლილებებს.
- მეურნეობისა და მოსავლიანობის რისკების შემცირება **სტაბილური აგრო-ეკოსისტემების მეშვეობით**.

მნიშვნელოვანია: ადგილობრივი ჯიშები შეიცავენ უზარმაზარ გენეტიკურ პოტენციალს კლიმატის ცვლილებებთან ადაპტაციისათვის.

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა

- ადგილობრივი მოთხოვნის ნაწილობრივი დაკმაყოფილება ძირითად საკვებ პროდუქტებზე
- ექსპორტი
- სოფლის ტურიზმი/ტურიზმის სექტორის მომარაგება.
- ყველა განვითარებულ ქვეყანას, რომელსაც ამისათვის თუნდაც ელემენტარული ბუნებრივი პირობები გააჩნია აწყობილი და ძლიერი სასოფლო-სამეურნეო ინდუსტრია აქვს.
- მცირე ფერმერების კონკურენტუნარიანობის ამაღლება მხოლოდ სისტემური ხასიათის ისეთ რეფორმას შეუძლია, რომელიც ფერმერებისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის არსებობასთან ერთად ცოდნისა და საინვესტიციო კაპიტალის ხელმისაწვდომობას უზრუნველყოფს.

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა

“საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების 2012-2020 წლების სტრატეგია”

- დოკუმენტი ასახავს საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების თითქმის ყველა პრიორიტეტულ საკითხს, თუმცა საჭიროებს მნიშვნელოვან გაუმჯობესებას

“საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმა” (2014-2017)

- სარწყავი და სადრენაჟო სისტემების რეაბილიტაცია და ახალი სარწყავი სისტემების დანერგვა/პოპულარიზაცია
- ნიადაგური საფარის ინვენტარიზაცია და რეაბილიტაციის ღონისძიებების დაგეგმვა

„საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია და მოქმედებათა გეგმა 2012-2020

- **ეროვნული მიზანი D.2.** 2020 წლისთვის შეფასებულია კლიმატის ცვლილების პოტენციური ზეგავლენა ბიომრავალფეროვნებაზე და ამაღლებულია ეკოსისტემების მდგრადობა შესაბამისი გარემოსდაცვითი პოლიტიკის შემუშავებისა და ადეკვატური საქმიანობების დანერგვის გზით.
- უნდა ჩატარდეს აგრარულ ბიომრავალფეროვნებასა და ბუნებრივ სათიბ-საძოვრებზე კლიმატის ცვლილების გავლენის შეფასება

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა

- საქართველოს კანონი ვაზისა და ღვინის შესახებ
- საქართველოს კანონი ნიადაგის დაცვის შესახებ
- საქართველოს კანონი პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების შესახებ
- საქართველოს კანონი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის შესახებ
- საქართველოს კანონი სურსათისცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა

სახელმწიფოს მიერ 2013 წელს განხორციელებული პროგრამები/საქმიანობები

- საირიგაციო და სადრენაჟო სისტემების რეაბილტაცია;
- პირუტყვის აღწერა-ვაქცინაციის პროგრამების განხორციელება;
- სოფლის მეურნეობის სამინისტროს რეგიონული სამსახურების შექმნა მუნიციპალიტეტების დონეზე;
- სასოფლო-სამეურნეო მომსახურების ცენტრების ახალი ტექნიკით აღჭურვა;
- ფერმერთა საგაზაფხულო სამუშაოების ხელშეწყობის პროგრამის განხორციელება;
- იაფი სასოფლო-სამეურნეო კრედიტის პროგრამის განხორციელება;
- რუსეთის ფედერაციასთან მოლაპარაკებების წარმოება ქართულ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციაზე ემბარგოს მოხსნის მიზნით;
- სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კანონმდებლობის რეფორმა;
- "ბიოწარმოების შესახებ" მთავრობის დადგენილების მიღება;
- "სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების" შესახებ კანონის მიღება.

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა

სახელმწიფოს მიერ 2013 წელს განხორციელებული პროგრამები/საქმიანობები

- სოფლის მეურნეობის განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკა 2013 წელს, ბოლო ოცი წლის მანძილზე, უპრეცედენტოდ დინამიური იყო და ბევრი მიმართულებით მნიშვნელოვანი პროგრესი იქნა მიღწეული, თუმცა ამავე დროს სახელმწიფო პროგრამების დაგეგმვასა და განხორციელებას მნიშვნელოვანი ხარვეზები ახლდა;
- ქვეყანას არ გააჩნია სრულყოფილი სტრატეგიული დოკუმენტი სოფლის მეურნეობის სფეროში, სადაც განსაზღვრული იქნებოდა დარგის განვითარების მიმართულება და სამომავლო მიზნები კონკრეტული ქვემიმართულებებისათვის;
- პოლიტიკის დაგეგმვისას ხშირად სუსტია რეგიონებთან კომუნიკაცია, რის გამოც განხორციელებული სახელმწიფო პროგრამები და მათი პრიორიტეტები ყოველთვის არ შეესაბამება ადგილობრივ საჭიროებებს;
- ადგილობრივი ხელისუფლების უფლებამოსილებები და ჩართულობა სოფლის მეურნეობის პოლიტიკაში მინიმალურია;
- არ არსებობს ფერმერთა განათლება/გადამზადებასთან და საინფორმაციო სისტემებთან ხელმისაწვდომობის კონცეფცია, ხოლო არსებული ექსტენციისა და სოფლის მეურნეობის მუნიციპალური სამსახურების ფუნქციები არ არის ბოლომდე ჩამოყალიბებული და ფოკუსირებული ფერმერის საჭიროებებზე.

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა

- რეგიონებმა რეგიონული განვითარების სტრატეგიის პროექტები შეიმუშავეს 2012-2013 წლებში საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ დამტკიცებული რეგიონის განვითარების სტრატეგიის შემუშავების სახელმძღვანელოს მოთხოვნების შესაბამისად
- სტრატეგიები განსაზღვრავს საქართველოს მთავრობის, დარგობრივი სამინისტროების, სამხარეო ადმინისტრაციისა და სხვა რეგიონული უწყებების, ასევე, რეგიონში მოქმედი თვითმმართველობების საშუალოვადიან სამოქმედო პრიორიტეტებს 2013-2017 წლებისათვის
- სტრატეგიები განსაზღვრავს არსებულ მდგომარეობას, სტრატეგიულ მიზნებსა და ამოცანებს, რომელთა შესრულებამაც უნდა უზრუნველყოს რეგიონის მდგრადი სოციალურ-ეკონომიკური განვითარება და არსებული ეკონომიკური, სოციალური, გარემოსდაცვითი თუ სხვა სახის გამოწვევების ეფექტიანად გადაჭრა.

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის პოლიტიკა

რეგიონული სტრატეგიის დოკუმენტები

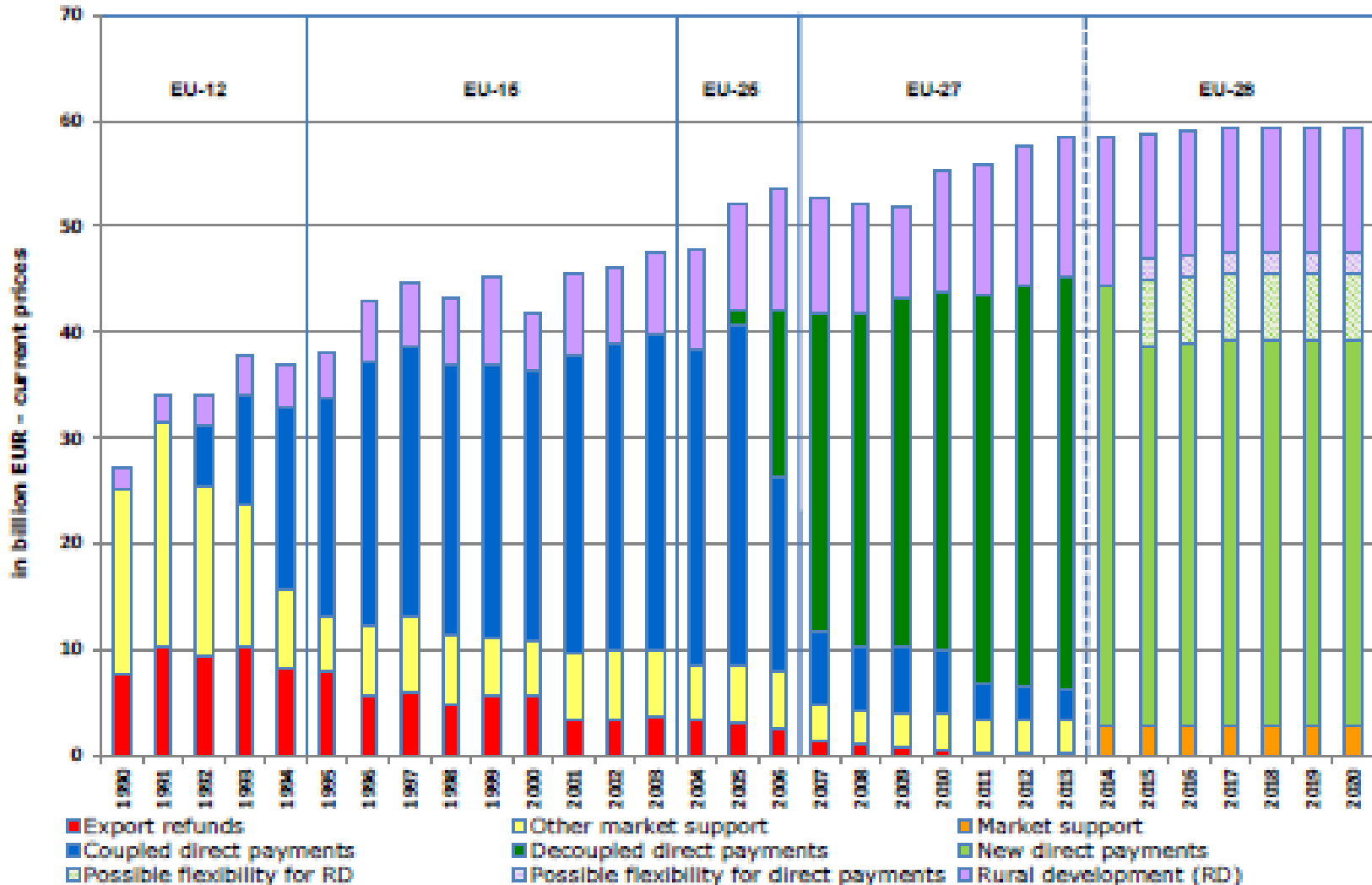
- რეგიონული განვითარების სტრატეგიების შემუშავებას წინ უძღვოდა რეგიონში არსებული მდგომარეობის კვლევა - “სიტუაციური ანალიზი” და ძლიერი და სუსტი მხარეების, შესაძლებლობებისა და რისკების შეფასება;
- როგორც სტრატეგიის დოკუმენტებში, ისე წინასწარ განხორციელებულ კვლევებში დეტალურად არის ასახული სოფლის მეურნეობის და კლიმატის ცვლილებების საკითხები;
- სტრატეგიის დოკუმენტებში მითითებული არ არის მათ მიერ განსაზღვრული ცალკეული პრიორიტეტებისა თუ შედეგების უკუკავშირი შესაბამის ეროვნული დარგობრივი სტრატეგიების კონკრეტულ პრიორიტეტებთან და ამოცანებთან; არ არის კონკრეტული მითითება რომელიმე ეროვნული სტრატეგიის დოკუმენტზე;
- უცნობია, რამდენად არიან ჩართულები დარგობრივი სამინისტროები რეგიონული სტრატეგიების განხილვაში და რამდენად ნათლად მოხდება ფუქნციების და პასუხისმგებელობების გაშიჯვნა ცენტრალურ და რეგიონალურ სტრუქტურებს შორის, რათა სტრატეგიების რეალური განხორციელება შესაძლებელი გახდეს;
- სტრატეგიებს არ ახლავს სამოქმედო გეგმები, სადაც კონკრეტულად იქნებოდა განწერილი დოკუმენტით განსაზღვრული პრიორიტეტების მიაღწევა რა კონკრეტული ქმედებებით, რა ვადაში, რა ფინანსური წყაროების მეშვეობით და ვის მიერ იქნება განხორციელებული.

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

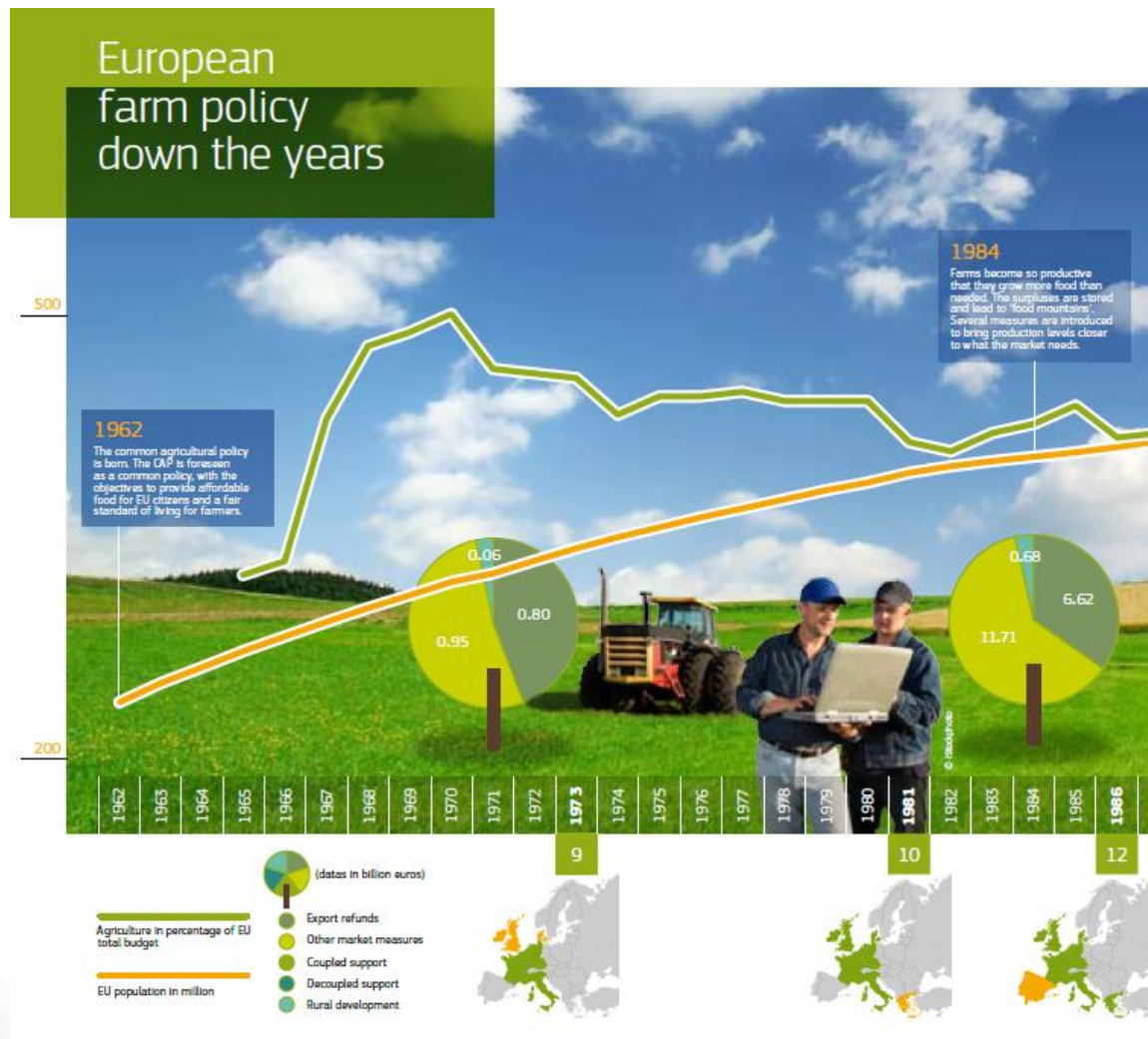
CAP - ევროკავშირის ერთიანი სასოფლო-სამეურნეო პოლიტიკა - სასოფლო-სამეურნეო სუბსიდირებისა და სხვა პროგრამების სისტემა, რომელიც მოქმედებს 1962 წლიდან, ფინანსდება ევროკავშირის ფულით.

- თავდაპირველი მიზანი: უზრუნველყოს ხელმისაწვდომი სურსათი ევროკავშირს ქვეყნებისათვის და გააუმჯობესოს სოფლად ცხოვრების პირობები
- პირველი რეფორმა ჩატარდა 1984 წელს ვინაიდან წარმოებამ ბაზრის მოთხოვნებს გადააჭარბა
- 1992 წლიდან CAP ბაზრის ხელშეწყობის პოლიტიკიდან გადავიდა წარმოების ხელშეწყობის პოლიტიკაზე (პროდუქციის ფასის რეგულირება შეიცვალა ფერმერების პირდაპირი სუბსიდირების პოლიტიკით) და გაჩნდა პირველი გარემოსდაცვითი მოთხოვნები
- 2003 წლის რეფორმის შემდგომ დაინერგა ფერმერების შემოსავლის სუბსიდირება თუ ისინი გარემოსდაცვით და სურსათის უვნებლობის სტანდარტებს ნერგავენ
- 2011 წლიდან CAP-ის მიზანია გაზარდოს წარმოების კონკურენტუნარიანობა, წაახალისოს ინოვაციები და ხელი შეუწყოს სამუშაო ადგილების შექმნას სოფლად (ახალი გამოწვევები - გლობალური სასურსათო უსაფრთხოება, კლიმატის ცვლილება, სოფლების დაცლა)

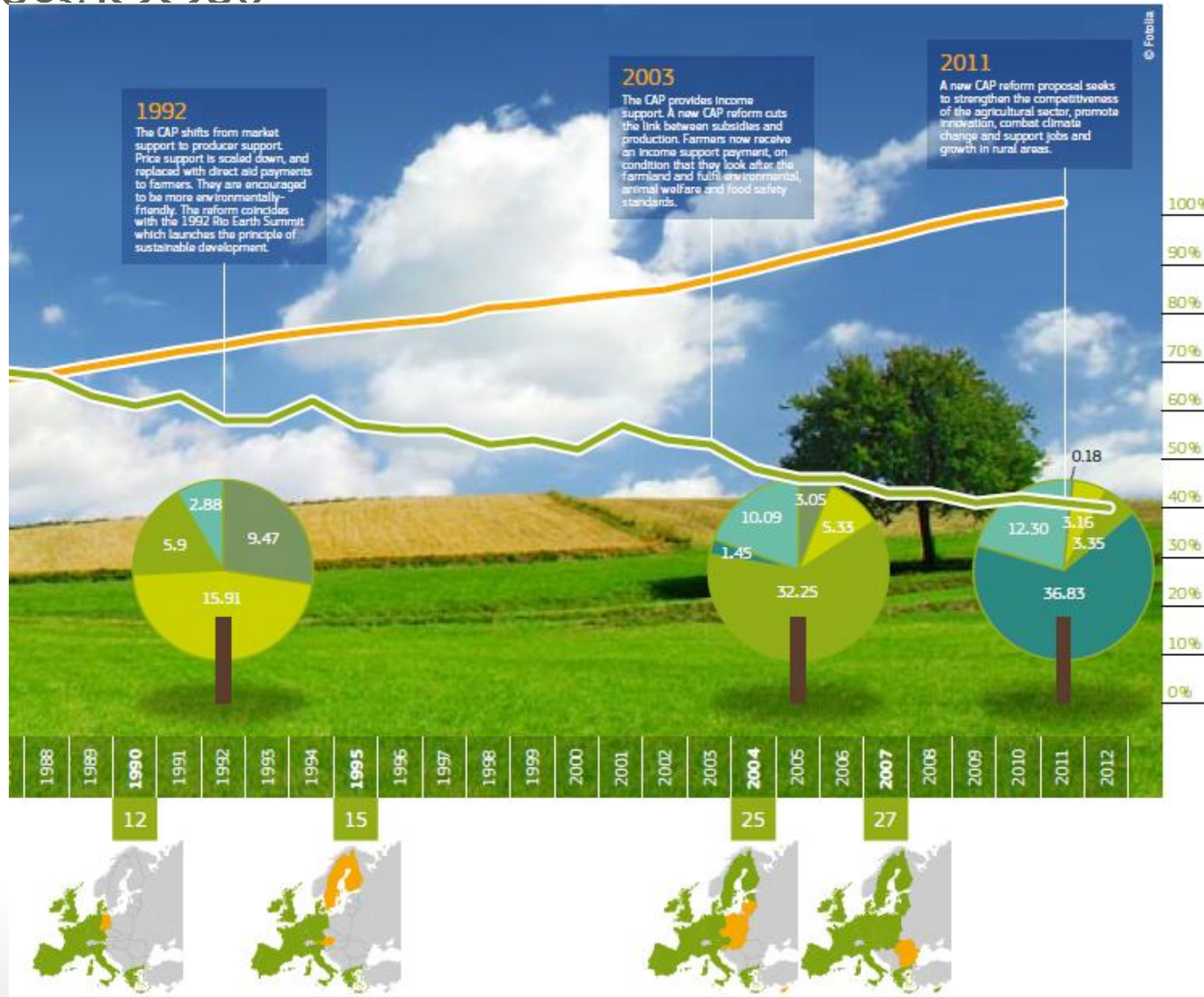
5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

- CAP შედგება სამი მიმართულებისაგან - ბაზრის ხელშეწყობა, შემოსავლის ხელშეწყობა და სოფლის განვითარება
- CAP-ზე იხარჯება ევროკავშირის ბიუჯეტის 40%, თუმცა CAP ევროკავშირის ქვეყნების საჯარო ხარჯების მხოლოდ 1%-ია, ამასთან ევროკავშირის ბიუჯეტში CAP-ის წილი თანდათან იკლებს და 75%-დან 40%-მდე დავიდა
- ამჟამად CAP-ს აქვს ორი ფონდი რომლებიც მჭიდროდ უკავშირდებიან ერთმანეთს

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

	ბიუჯეტი ევროებში 2014-2020
ფონდი 1 - ბაზართან დაკავშირებული ხარჯების პირდაპირი სუბსიდიები	277,85 მლრდ.
ფონდი 2 - სოფლის განვითარება	84,94 მლრდ.
სულ CAP	362,79 მლრდ.

მიზანი

საჯარო სიკვითის მიწოდების

ანაზღაურება - ფერმერებს უხდიან

ლანდშაფტის შენარჩუნების, აგრერული

ბიომრავალფეროვნებისა და სტაბილური

კლიმატისათვის

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

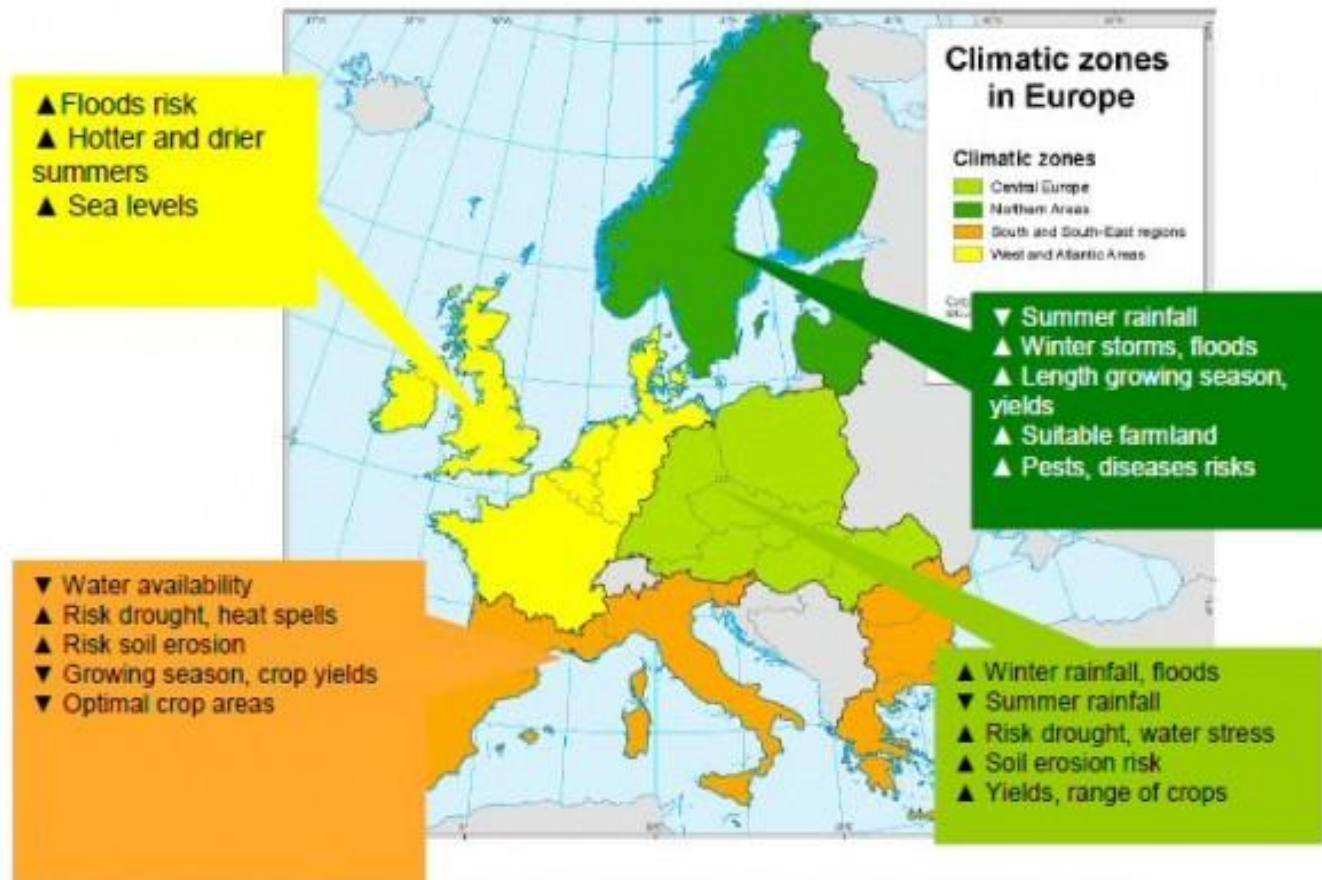
ფონდი 1	მიზანი	ფონდი 2
„მწვანე სუბსიდიები“	გარემოს დაცვა	გარემოსდაცვითი/კლიმატური სტანდარტების დანერგვის სუბსიდირება
სუბსიდიები	ახალგაზრდა ფერმერი	ბიზნესის განვითარების გრანტები/ინვეტიციებში დახმარება
სუბსიდიები	დეგრადირებული/ დაბინძურებული ადგილები	სუბსიდია ათვისებისგე
ალტერნატიული გამარტივებული სქემები	მცირე ფერმერები	ბიზნესის განვითარების გრანტები
გაუმჯობესებული სამართლებრივი გარემო	მწარმოებელთა თანამშრომლობა (კოოპერაცია)	დახმარება მწარმოებელთა კოოპერატივების შექმნისათვის

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

- 2011 წლის CAP-ის ერთ-ერთი ძირითადი მიზანი არის კლიმატის კუთხით სოფლის მეურნეობის წარმოების გაუმჯობესება
- სოფლის მეურნეობის მავნე გამოფრქვევების შემცირება - 36-37%-ით 2030 წლისათვის და 42-49%-ით 2050 წლისათვის (საძოვრების სახნავ-სათეს მიწებად გარდაქმნის აკრძალვა და სხვ.)
- ფერმერების დახმარება მოახდინონ ადაპტირება შეცვლილ კლიმატთან ინოვაციების დანერგვის გზით

5. ევროკავშირის პოლიტიკა სოფლის მეურნეობისა და კლიმატის ცვლილებების სფეროში

Climate change – Possible impacts on EU agriculture

Source: DG Agriculture and Rural Development, based on EEA reports, JRC and academic studies

გმადლობთ ყურადღებისათვის!

